

HERVORMDE GEMEENTE HEUKELUM

BELEIDSPLAN 2017-2022

VERDIEPING – VERTROUWEN – VERBINDING

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan van de Hervormde Gemeente Heukelum. Er is gebruik gemaakt van:

- het oude beleidsplan (2010-2015)
- Quickscan IZB (2013)
- Bezinning binnen de kerkenraad (o.a. drie bezinningsdagen in de periode 2013-2016)
- input van gemeenteleden op gemeenteavonden

Naast dit beleidsplan is er ook een handboek (plaatselijke regeling) beschikbaar, waarin de diverse afspraken rondom het reilen en zeilen in de gemeente zijn vastgelegd. Deze is als bijlage toegevoegd.

Hoofdstuk 1: Wie zijn wij?

1.1. Geschiedenis

Uit een document uit het jaar **996** valt op te maken dat een zekere Fretzhold zijn rechten op de kerk te "Ukele" (zoals Heukelum destijds werd genoemd) aan bisschop Ansfried van Utrecht schonk. Dankzij deze schenking is bekend dat Heukelum in dat jaar dus al een kerk bezat.

Waarschijnlijk is het dorp Heukelum (Ukele) reeds lang hiervoor bekend geweest. Een legende verhaalt hoe heer Jan II van Arkel Heukelum opnieuw opbouwde na plundering door de Vikingen. Door achter een zwaan aan te varen zou hij naar de juiste plek zijn geleid. Het jaar 1230 wordt genoemd als jaar waarin de ommuring van Heukelum een feit werd.

Vele rampen teisterden de stad, waaronder overstromingen en in 1772 een stadsbrand, waardoor 36 van de ongeveer 100 houten huizen verloren gingen. In 1820 werd het grootste, maar dunbevolkte deel van Heukelum ten zuiden van de Nieuwe Zuiderlingedijk bij de Gelderse gemeente Vuren gevoegd (waaronder de buurtschap Leuven). In 1855 ging de gemeente Spijk deel uitmaken van Heukelum. In 1986 ging Heukelum op in de gemeente Vuren die een jaar later werd hernoemd tot gemeente Lingewaal. Heukelum is bekend vanwege het kasteel Merckenburg, dat dateert uit het begin van de 16^e eeuw.

1.2. Context

Heukelum is gelegen aan de zuidelijke oever van de rivier de Linge en telt 3.085 inwoners (2017), van wie 600 in de oude kern. Heukelum maakt met Asperen, Herwijnen, Spijk en Vuren deel uit van de gemeente Lingewaal en ligt in de Tielerwaard, die het meest westelijke deel van de provincie Gelderland vormt. Heukelum is officieel een stad, maar heeft vanwege de kleinschaligheid een dorps karakter. Veel mensen kennen elkaar en leven met elkaar mee.

Vanuit de kerkelijke gemeente loopt een aantal verbindinglijnen naar de context. Kerkelijken en niet-kerkelijken vinden elkaar op tal van terreinen in het dorpsleven, zoals op het voetbalveld/de tennisbaan, in het verenigingsleven, op school en in het contact met elkaar als buurtbewoners. Als kerk van Heukelum zouden we deze dwarsverbanden graag willen blijven stimuleren en versterken, zodat we als

christelijke gemeente meer *verbinding* maken met mensen buiten de kerk (zie verder bij hoofdstuk 3: visie).

1.3. Opbouw

Per januari 2017 staan er 1195 mensen geregistreerd als lid. De opbouw is als volgt:

Belijdende leden	306
Doopleden	541
Niet-gedoopte leden	347
Pastorale eenheden (adressen)	650

De gemeente kent een betrokken en actieve kerngroep van 75 tot 100 leden. Om deze betrokken kern is een bredere groep van vrijwilligers die veel werk verzet op een meer ad hoc basis. Een grote groep gemeenteleden is passief lid en van de zijlijn betrokken bij de kerk. De rand- en buitenkerkelijken stellen het echter vaak wel op prijs als er in crisissituaties aan hen gedacht wordt (d.m.v. bezoek, een bloemengroet en/of vermelding in het kerkblad, dat huis aan huis verspreid wordt).

1.4. Organisatie

Kerkenraad

De kerkenraad bestaat uit twee predikanten (1fte), vijf wijkouderlingen, een jeugdouderling, een scriba, drie ouderling-kerkrentmeesters, vier diakenen.

- Predikant

Onze gemeente heeft ruimte voor een 100% predikantsplaats. We streven ernaar dit zo te houden.

De hoofdtaak van de predikant is het verzorgen van de zondagse erediensten (gemiddeld zo'n 50 per jaar) en het pastoraat. Daarnaast participeert de predikant in de commissie Vorming en Toerusting en de missionaire werkgroep 'Connection', waar de visie van de gemeente praktisch handen en voeten wordt gegeven. De predikant zoekt en onderhoudt contact met de twee basisscholen. Samen met basisschool de Wegwijzer wordt er jaarlijks een kerk & schooldienst voorbereid, waar veel rand- en buitenkerkelijken op af komen. Op de openbare basisschool de Rietput verzorgt de predikant wekelijkse godsdienstlessen.

Tot slot: om in contact te blijven met de gemeente wordt er van de predikant verwacht dat hij/zij regelmatig activiteiten volgt, bijwoont en indien gewenst ondersteunt.

- Ouderlingen

In het pastoraat gaat het om het 'omzien naar elkaar'. De hele gemeente heeft de opdracht om daarin actief bezig te zijn, maar de ouderlingen dragen hierin, samen met de predikanten, een bijzondere verantwoordelijkheid. Zij staan de gemeente bij in geloofs- en levensvragen, in bijzondere en moeilijke omstandigheden. Elke ouderling heeft een geografische wijk, waarvoor hij/zij verantwoordelijk is (zie voor een overzicht de gemeentegids). In de huidige situatie is het streven om eens in de twee jaar alle adressen een bezoek aan te bieden. De ouderlingen en de predikanten komen vier keer per jaar bijeen in het zogeheten 'consistorie'. De ouderlingen worden bijgestaan door Medewerkers Pastoraat (MP-ers).

Naast de wijkouderlingen is er één jeugdouderling actief. De jeugdouderling geeft (samen met de jeugddiaken) leiding aan de jeugdraad, die zich inzet voor het kinder- en jongerenwerk in de gemeente. Op dit moment (2017) wordt er binnen de jeugdraad gewerkt aan een nieuw beleid.

- Diakenen

De diakenen houden zich bezig met het verwerven en bestemmen van diaconale gelden; het uitvoeren van diaconale taken voor hen die geen helper hebben, zowel binnen als buiten de gemeente (denk bijvoorbeeld aan de voedselbank); het onderhouden van contacten met andere diaconieën (Diaconaal Platform Lingewaal); de voorbereiding van het Heilig Avondmaal; de organisatie van het ouderenkerstfeest. De diaconie is grotendeels afhankelijk van de inkomsten van de zondagse collecten. Daardoor zijn de beschikbare middelen niet erg groot.

- Ouderling-kerkrentmeesters

Het College van Kerkrentmeesters (CvK) bestaat behalve uit vijf kerkrentmeesters, waarvan er drie tevens ouderling zijn. Zij hebben tot taak het 'in overleg met en in verantwoording aan de kerkenraad scheppen en onderhouden van de materiële en financiële voorwaarden voor het leven en werken van de gemeente en het nakomen van financiële verplichtingen'.

De belangrijkste taken van het CvK omvatten:

Opstelling begroting en jaarrekening van de gemeente

Het zorg dragen voor de geldwerving

Het zorg dragen voor en beschikbaar zijn van ruimten voor de eredienst en de andere activiteiten van de gemeente

Het beheren van de goederen van de gemeente

Het bijhouden van de registers van de gemeente

Het beheren van de archieven van de gemeente

Het beheren van verzekeringspolissen

Naast het CvK is er een commissie Kerkvoogdij, die het CvK ondersteunt bij voorkomende zaken zoals de uitvoering van de actie 'Kerkbalans', het collecteren, kosters-, schoonmaak- en onderhoudswerkzaamheden, deelname aan diverse acties etc.

Commissies

De gemeente kent de volgende commissies: ZWO, missionaire werkgroep 'Connection', jeugddienstcommissie, commissie Vorming en Toerusting, commissie ouderenbezoek, kerkvoogdijcommissie, actiecomité Hervormd Centrum, de VBC-commissie. Zie voor een uitgebreide beschrijving de gemeentegids.

Stichtingen

De laatste jaren zijn er verschillende stichtingen in het leven geroepen waar wij als kerk in participeren. Het gaat hier om de stichting Schuldhulpmaatje Lingewaal, stichting Vrienden van de Heukelumse Kerk en stichting Heukelum Actief. Ons beleid is erop gericht dat de kerk in deze stichtingen een actieve rol blijft spelen.

1.5. Geestelijke identiteit

Als je kijkt naar de bredere plaatselijke context waartoe Heukelum behoort, en naar de predikanten die de afgelopen decennia de gemeente gediend hebben, dan is de gemeente te typeren als een gemeente met een open-confessionele signatuur. Hierbij moet wel gezegd worden dat een dergelijk 'stempel' bij veel gemeenteleden niet leeft. Wat het vooral duidelijk maakt, is dat de belijdenis van de gekruisigde en opgestane Heer centraal staat. De bijbel als het betrouwbare Woord van God is uitgangspunt en norm voor geloof en gemeente-zijn. Hierbij moet worden opgemerkt, dat we wel graag een open houding aannemen naar mensen die er anders over denken dan wij. Heukelum is van oudsher een toevluchtsoord voor mensen uit de

regio, waardoor de gemeente een bont gezelschap kent van mensen met verschillende geloofsbelevingen en –achtergronden.

In het volgende hoofdstuk (missie) hebben we onze geestelijke identiteit zo scherp mogelijk verwoord. U zult merken dat het open-confessionele karakter van onze gemeente hier duidelijk uit af te lezen is.

Hoofdstuk 2: Missie

2.1. Inleiding

Na een uitgebreide bezinning binnen de kerkenraad (in de periode 2013-2014) hebben we onze missie als volgt verwoord:

Missie (waar *staan* we voor)

In onze gemeente staat het geloof in Jezus Christus als de gekruisigde en opgestane Heer centraal. We hechten veel waarde aan een heldere verkondiging van Gods Woord in de taal van deze tijd. We streven ernaar een gastvrije gemeenschap te zijn voor jong en oud waar mensen in liefde omzien naar elkaar.

2.2. Toelichting bij de missie

Geloof in de gekruisigde en opgestane Heer

Op de preekstoel in de kerk van Heukelum staat de volgende tekst gegraveerd: 'doch wij prediken Christus, de Gekruisigde' (1 Kor. 1: 23). Deze tekst speelt in onze gemeente tot op de dag van vandaag een belangrijke rol. Jezus Christus als de gekruisigde en opgestane Heer vormt de kern van ons geloof. In Hem ontdekken we wie God is en hoe Hij denkt en doet. Om in Jezus Christus te gaan geloven, hebben wij de Heilige Geest nodig. De Geest opent ons hart zodat wij door Jezus God zelf vinden. Wij kunnen ons geloof dan ook alleen verwoorden door te spreken over God als Vader, Zoon en Heilige Geest.

Heldere verkondiging

De zondagse erediensten vormen het kloppende hart van onze gemeente. De verkondiging van het Woord van God heeft hierin een centrale plaats. We hechten aan een heldere verkondiging in de taal van deze tijd. Hiermee bedoelen we a. dat de verkondiging duidelijk gefundeerd moet zijn in de bijbel als enige bron van ons geloof en b. dat er een duidelijke vertaalslag in door moet klinken tussen 'toen' en 'nu', tussen het Bijbelgedeelte enerzijds en het leven van vandaag anderzijds.

Gastvrijheid en omzien naar elkaar

De kracht van onze gemeente ligt in het omzien naar elkaar. Dat willen we graag zo houden en waar mogelijk verder uitbouwen. Het omzien naar elkaar gebeurt over de grenzen van het lidmaatschap heen: ook rand- en buitenkerkelijken proberen we in het oog te houden (zie verder onder 'visie'). Zo proberen we een gastvrije gemeente te zijn. Gastvrijheid is in onze ogen een belangrijke Bijbelse opdracht. We streven ernaar een thuis te bieden aan jonge en oude mensen, gelovigen en zoekers, trouwe en minder trouwe kerkgangsters.

Hoofdstuk 3: Visie

3.1. Inleiding

Na een uitgebreide bezinning binnen de kerkenraad (in de periode 2013-2014) hebben we onze visie als volgt verwoord:

Visie (waar *gaan* we voor):

We willen een betrokken en toegankelijke gemeenschap zijn waar mensen worden opgebouwd in het geloof en waar mensen leren om in woord en daad getuige te zijn van Jezus Christus.

3.2. Toelichting bij de visie

Betrokken en toegankelijke gemeenschap

Met deze formulering willen we een eerste, algemene indruk geven van datgene waar wij voor willen gaan (onze visie).

Met 'betrokken' bedoelen we:

- a. betrokken op het Woord van God (als fundament van al ons bezig zijn)
- b. betrokken op de erediensten in de gemeente (het hart van ons gemeente zijn) en de overige doordeweekse activiteiten
- c. betrokken op elkaar als gemeenteleden
- d. betrokken op de bredere gemeenschap van Heukelum en
- e. betrokken op de wereld waarin wij leven, dichtbij en ver weg.

Met het woord 'toegankelijk' raken we aan de missionaire roeping van iedere gemeente en dus ook van de onze. Wij willen zó gemeente zijn dat ieder mens, gelovig of niet-gelovig, arm of rijk, vriend of vreemdeling zich welkom weet in de gemeenschap van mensen rondom Jezus Christus.

Vanuit deze algemene indruk willen we nu inzoomen op een tweetal specifieke aspecten die ons voor ogen staan in de geformuleerde visie, te weten: 'geloofsopbouw' en 'getuige zijn'. Aan de gemeente van Christus kunnen kernfuncties worden toegeschreven, waarbij de een niet belangrijker is dan de andere. Maar in het kader van onze visievorming heeft de kerkenraad zich in meerderheid uitgesproken voor de twee genoemde kernfuncties. Van de eerste kernfunctie 'geloofsopbouw' kun je zeggen dat die meer 'naar binnen' gericht is: hoe kan de gemeente groeien in geloof en in toewijding aan God? Van het tweede 'getuige zijn' kun je zeggen dat die meer 'naar buiten' gericht is: hoe kan de gemeente het Evangelie van Christus uitdragen en zichtbaar/merkbaar maken wat haar beweegt?

Geloofsopbouw

Uit verslagen (Quickscan 2013, beleidsplan 2010-2015, enquête 2010) en uit gesprekken is gebleken dat er in de gemeente behoefte is aan een breed aanbod van geloofsopbouwende activiteiten. In onze ogen is het belangrijk om aan deze behoefte tegemoet te komen, zeker gezien het feit dat in onze huidige maatschappij geloven niet langer vanzelfsprekend is, maar een van de vele opties. Des te belangrijker is het dan, dat je als christen weet waar je voor staat en waarom je in God gelooft. Met het oog hierop hebben wij in 2013 een commissie Vorming en Toerusting geïnstalleerd. Deze commissie streeft ernaar om ieder jaar een

gevarieerd aanbod van geloofsopbouwende activiteiten samen te stellen waardoor oud en jong in de gelegenheid is om meer betrokken te raken op de kern van ons geloven.

Getuige zijn

Naast geloofsopbouw spreken we in onze visie over getuige zijn. Daarmee willen we aangeven dat we ons geroepen weten om de liefde van God en de vreugde van het Evangelie te delen met allen die God op onze weg brengt, te beginnen in Heukelum en de buurt waar wij wonen. Dit 'delen' kan op veel manieren, in woord en daad. De vraag is: Wat hebben wij als gemeente van Christus te Heukelum in deze tijd en op deze plek te delen? Op welke manier kunnen wij iets zichtbaar maken van het Evangelie dat ons drijft? Hiervoor dienen wij dus goed te weten wat de noden en behoeften zijn van de context waarin wij kerk zijn. Tevens moeten we goed weten wat ons eigen sterke punten zijn, zodat we vanuit die krachten ons in kunnen zetten.

Hoofdstuk 4: Beleid in drie kernwoorden

4.1. Inleiding

Clinton kreeg ooit van Reagan het advies om, als hij werkelijk iets zou willen bereiken drie doelen op een papiertje te schrijven en die dag en nacht bij zich te dragen. Voor die drie doelen zou hij alles moeten laten wijken. Op de bezinningsdag van 2016 heeft de kerkenraad dit advies opgevolgd. We zijn gekomen tot drie kernwoorden, die in het verlengde liggen van onze missie en visie: verdieping, vertrouwen, verbinding. De komende jaren (2017-2022) willen we ons in alles door deze drie kernwoorden laten leiden.

4.2. Verdieping

Fundamenteel voor een gezond functioneren van de kerkenraad is, dat er spirituele diepgang is. Dat er ruimte is voor gebed, bezinning, geloofsgesprek. Dat schept ruimte. Dat opent, naar God toe en naar elkaar toe. En juist zó kan er steeds opnieuw visie ontstaan. Want in de kerk wordt een visie niet gemaakt, zoals in het bedrijfsleven, maar *geboren* uit geleefd geloof. Uit gedeeld geloof. Dat is een groot verschil. (bron: Sake Stoppels, *Voor de verandering. Werken aan vernieuwing in gemeente en parochie*).

Door bovenstaande woorden hebben wij ons laten inspireren op de laatst gehouden kerkenraadsdag. We verlangen naar (geloofs)verdieping binnen de kerkenraad, dat er meer ruimte komt voor geloofsgesprek en bezinning op belangrijke thema's. De komende jaren willen we ons concreet buigen over een aantal thema's (o.a. homoseksualiteit en het heilig Avondmaal).

Deze verdieping willen we ook gemeentebreed stimuleren, zoals in onze visie verwoord staat: 'we willen een gemeenschap zijn waar mensen worden *opgebouwd* in het geloof'. De vraag is dus hoe onze gemeente (bestaande uit kinderen, jongeren en ouderen) kan groeien in kennis van God, van de Bijbel en van de christelijke traditie? Hoe brengen we gemeenteleden met elkaar in gesprek, gebed en bezinning?

4.2.1. Kerkdiensten

Allereerst noemen we hier de kerkdiensten. In onze gemeente nemen die een centrale plek in. Het verlangen is dan ook dat er een begrijpelijke en aansprekende

verkondiging klinkt. Enige variatie in de diensten is belangrijk. Naast de 'gewone' diensten zijn er:

- *jeugddiensten*, gehouden in een avonddienst, 4 keer per jaar, georganiseerd door de jeugddienstcommissie, met als belangrijkste doelgroep de jeugd van 12-25 jaar;
- *kinderdiensten*, speciaal afgestemd op kinderen, gehouden in een morgendienst: 1 keer per jaar een school-gezinsdienst, georganiseerd in samenwerking met leerkrachten en kinderen van CBS De Wegwijzer; 1 keer per jaar een kinderdienst als afsluiting van de VakantieBijbelClub.
- *gezinsdiensten*, waarbij de kinderen de gehele dienst bijwonen en de aandacht zowel naar oud als naar jong uitgaat, gehouden op de feestdagen (kerst-, paas- en pinkstermorgen) en op de startzondag.

(Naast de kinder- en gezinsdiensten is het van belang dat er in de reguliere ochtenddiensten een moment is waarin speciaal aandacht besteed wordt aan de kinderen. De kinderen gaan vervolgens naar de nevendienst waarin op hun eigen niveau gewerkt wordt aan de groei van hun geloof. Het is mooi als de predikanten zoveel mogelijk aansluiten bij het rooster van de kindernevendienst zodat ouderen en jongeren 's zondags met dezelfde stof bezig zijn.)

- *laagdrempelige diensten*, 1 keer in een morgendienst en 1 keer in een avonddienst, georganiseerd door de Missionaire Werkgroep Connection. Deze diensten zijn gericht op mensen die niet gewend zijn een kerkdienst te bezoeken.

- *jaarthemadiensten*, ca. 2 keer per jaar; de predikanten verzorgen een dienst die een lerend/ onderwijzend karakter heeft; na de dienst vindt een nabespreking plaats.

4.2.2. Geloofsverdiepende activiteiten

Gelukkig worden de diensten over het algemeen goed bezocht. We merken echter ook dat ze meer en meer onder druk komen te staan. Daarom is het goed om ook buiten de diensten om activiteiten te organiseren waar het geloof van jongeren en ouderen gevoed kan worden. Hierboven is al genoemd dat er inmiddels een commissie Vorming en Toerusting is ingesteld die ervoor zorgt dat er elk seizoen weer een divers aanbod aan geloofsopbouwende activiteiten is: catechese voor jongeren, Bijbelkring(en), thema-avonden, verdiepingskring(en). Deze diverse activiteiten kunnen onderling samenhang krijgen door het gebruik van een overkoepelend jaarthema. Voor elk seizoen dient de kerkenraad instemming te geven voor het door V&T opgestelde programma.

4.2.3. Jeugdwerk

Vooraf met het oog op de jeugd is geloofsopbouw een zeer belangrijke zaak. Er is in onze gemeente veel jeugdwerk: kindernevendienst, clubs en catechisaties. Deze hebben een uiteenlopend karakter: kindernevendienst en catechese zijn vooral lerend van aard, de clubs zijn meer bedoeld om jongeren op een ontspannen wijze te betrekken/betrokken te houden bij de kerk. De vraag is hoe de verschillende jeugdwerkactiviteiten beantwoorden aan onze visie: op welke manier dragen ze bij aan de opbouw van het geloof van de jongeren? Het beantwoorden van deze vraag dient binnen het verband van de jeugdraad plaats te vinden.

4.3. Vertrouwen

Stoppels is ervan overtuigd dat wat er in de kerkenraad gebeurt, ook naar buiten sijpelt. Hij zegt: 'de manier van werken, de sfeer en de spirituele diepgang binnen een kerkenraad sijpelen altijd door naar de rest van de gemeente'.

Een van de dingen waar we als kerkenraad aan willen werken en waarvan we hopen dat het van daaruit een positieve uitwerking heeft op de rest van de gemeente, is het onderlinge vertrouwen. Wij zijn van mening dat er op dit punt werk aan de winkel is. Heel concreet willen we de komende jaren werken aan:

- heldere communicatie en openheid van zaken tussen moderamen en kerkenraad
- heldere communicatie en afstemming tussen kerkenraad en gemeente
- een ontspannen sfeer binnen de kerkenraad en van daaruit ook binnen de gemeente, waarin we ernaar streven elkaar beter te leren kennen
- het stimuleren van ontspannen contactmomenten, zowel binnen de kerkenraad als binnen de gemeente

4.4. Verbinding

Als het gaat om dat laatste – getuige zijn – dat willen we vooral doen door als kerk actief verbinding te zoeken met buurtbewoners, verenigingen, stichtingen etc. Samenwerking met stichting Heukelum Actief achten wij hierin van groot belang. We streven ernaar om in de toekomst gezamenlijke activiteiten te ontplooiën in het MFA. Het gaat ons erom, dat we als kerk present zijn, zonder daarbij de ander meteen te willen overtuigen van ons geloof. Pas wanneer er op gelijkwaardige wijze verbinding wordt gemaakt met de ander, kun je een relatie van vertrouwen opbouwen. En dat is weer de basis voor een gesprek over wat ons drijft en waar we de ander zo graag iets van zouden willen vertellen.

Tot besluit

We halen nog eenmaal onze visie naar voren: ‘we willen een betrokken en toegankelijke gemeenschap zijn waar mensen worden opgebouwd in het geloof en waar mensen leren om in woord en daad getuige te zijn van Jezus Christus’.

Wat ons betreft staan de drie kernwoorden als volgt in verband met onze visie:

...betrokken en toegankelijke gemeenschap: dat zijn we als we werken aan *vertrouwen* en *verbinding*

...waar mensen worden opgebouwd in het geloof: dat gebeurt wanneer we inzetten op *verdieping*

...waar mensen leren om in woord en daad getuige te zijn van Jezus Christus: daarvoor is in de eerste plaats *verbinding* nodig

VERDIEPING, VERTROUWEN en VERBINDING: zo willen wij de komende jaren gemeente van Christus zijn!

Bijlage:

- beleid rondom de Heilige Doop ([link](#))
- beleid rondom kerk en homoseksualiteit ([link](#))